

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
1. Ryzyko środowiskowe w przedsiębiorstwie	17
1.1. Ryzyko jako kategoria społeczna	17
1.1.1. Ewolucja dyskursu o ryzyku	18
1.1.2. Główne teorie ryzyka w naukach społecznych	24
1.1.3. Ryzyko jako konstrukt	32
1.2. Istota ryzyka środowiskowego w przedsiębiorstwie	35
1.2.1. Przedsiębiorstwo i jego cele	35
1.2.2. Otoczenie przedsiębiorstwa i jego znaczenie dla funkcjonowania firmy	38
1.2.3. Ryzyko w przedsiębiorstwie i proces zarządzania nim	42
1.2.4. Ryzyko środowiskowe przedsiębiorstwa	50
2. Uwarunkowania ryzyka środowiskowego przedsiębiorstw	63
2.1. Krajowe i europejskie ustawodawstwo w zakresie kształtowania ryzyka środowiskowego	63
2.1.1. Ustawa Prawo ochrony środowiska	64
2.1.2. Europejska dyrektywa środowiskowa jako istotny akt prawny europejskiego prawa środowiskowego	70
2.1.3. Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie jako implementacja europejskich zasad odpowiedzialności za środowisko ..	74
2.2. Polityka ekologiczna państwa a obowiązki przedsiębiorstwa w zakresie ochrony środowiska	80
2.2.1. Kształtowanie się polskiej polityki ekologicznej – rys historyczny	81
2.2.2. Rola instrumentów zarządzania środowiskiem w realizacji polityki ekologicznej państwa	84
2.2.3. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska w Polsce	91
2.3. Rola społeczeństwa w kształtowaniu ryzyka środowiskowego przedsiębiorstwa	94
2.3.1. Zmiany społeczne w zakresie postrzegania środowiska jako dobra wspólnego	95
2.3.2. Społeczna odpowiedzialność biznesu jako odpowiedź na oczekiwania nabywców w zakresie ochrony środowiska	99
2.4. Decyzje kapitałodawców a ryzyko środowiskowe przedsiębiorstwa	101
2.4.1. Odpowiedzialność wobec kapitałodawcy spółek	102
2.4.2. Wymogi sektora finansowego w kształtowaniu polityki środowiskowej przedsiębiorstwa	105

3. Determinanty postrzegania ryzyka środowiskowego przedsiębiorstw	109
3.1. Indywidualne rozumienie i stosowanie prawa w zakresie szkód w środowisku jako czynnik wpływający na postrzeganie ryzyka środowiskowego przedsiębiorstwa	109
3.2. Rodzaj prowadzonej działalności i jej znaczenie dla definiowania ryzyka środowiskowego przedsiębiorstwa	117
3.2.1. Działalność w świetle dyrektywy środowiskowej i ustawy szkodowej ..	117
3.2.2. Zakłady zwiększonego ryzyka i zakłady dużego ryzyka	119
3.2.3. Zakłady „niesewesowskie”	121
3.3. Wpływ prezentowanych wartości i przyjętej strategii proekologicznej na kreację ryzyka środowiskowego w przedsiębiorstwie	123
3.3.1. Rola wartości w zarządzaniu organizacją	123
3.3.2. Ewolucja proekologicznej strategii przedsiębiorstwa i jej klasyfikacja ..	126
3.3.3. ECSR – pojęcie, korzyści i bariery jej wdrożenia w przedsiębiorstwie ..	129
3.4. Systemy zarządzania środowiskowego według normy ISO 14001 oraz regulacji ekozarządzania i audytu EMAS jako przykład narzędzi organizacyjnych wpływających na postrzeganie ryzyka środowiskowego przedsiębiorstwa	137
3.4.1. Istota, zasady i porównanie znormalizowanych systemów zarządzania środowiskowego	138
3.4.2. Powszechność znormalizowanych systemów zarządzania środowiskowego	142
3.4.3. Przesłanki, korzyści i koszty wdrożenia znormalizowanych systemów zarządzania środowiskowego	143
3.5. Doświadczenie szkodowe jako determinant postrzegania ryzyka środowiskowego przedsiębiorstwa	151
3.5.1. Pojęcie szkody w środowisku	152
3.5.2. Kryteria oceny wystąpienia szkody w środowisku i metody jej szacowania	157
3.5.3. Systematyka i egzekwowalność szkód w środowisku	162
3.6. Determinanty społeczno-kulturowe definiowania ryzyka środowiskowego przedsiębiorstwa	174
3.6.1. Europejski krąg kulturowy i jego wpływ na kształtowanie odpowiedzialności za środowisko	174
3.6.2. Kultura środowiskowa w krajach rozwijających się	178
4. Rozwiązania polskiego rynku ubezpieczeniowego w zakresie finansowania realizacji ryzyka środowiskowego przedsiębiorstwa	183
4.1. Istota i znaczenie ubezpieczeń w przedsiębiorstwie	184
4.2. Ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej oferowanej w ramach standardowych umów ubezpieczenia	189
4.2.1. Ubezpieczenie OC w związku z prowadzeniem działalności i posiadaniem mieniem	189
4.2.2. Obowiązkowe ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i OC rolnika	194
4.2.3. Ubezpieczenie mienia i utraty zysku	195
4.2.4. Ubezpieczenie D&O	197
4.3. Ubezpieczenie środowiskowe typu <i>stand alone</i> jako specjalistyczne narzędzie zarządzania ryzykiem środowiskowym	199

4.3.1. Przestanki powstania ubezpieczenia środowiskowego, jego dostępność i powszechność na rynku ubezpieczeniowym	199
4.3.2. Identyfikacja ryzyka środowiskowego w procesie underwritingu	208
4.3.3. Warunki ochrony ubezpieczeniowej – porównanie dostępnych rozwiązań	212
4.3.4. Zasadność wprowadzenia obowiązku ubezpieczenia środowiskowego	225
4.4. Pozostałe specjalistyczne ubezpieczenia środowiskowe	231
4.5. Gwarancja ubezpieczeniowa jako przykład wewnętrznego finansowania ryzyka środowiskowego przedsiębiorstw	233
4.5.1. Pojęcie i klasyfikacja gwarancji	233
4.5.2. Ubezpieczeniowa gwarancja środowiskowa	235
Zakończenie	241
Bibliografia	249
Spis tabel i rysunków	273
Insurance methods of financing the realisation of environmental risk of enterprises in Poland (Summary)	275